



Strategi for bosetting og inkludering av flyktninger 2018 - 2020

Utkast april 2018



Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

Innhold

Strategi for bosetting og inkludering av flyktninger.....	1
1. Hensikten med planen og forholdet til kommunens planverk.....	4
2. Lovgrunnlag og målsettinger	4
2.1 Introduksjonsloven.....	4
2.2 Nasjonale mål	5
2.3 Samfunnsdelen av kommuneplan 2014 – 2025	5
2.4 Raumamodellen	5
2.5 Samarbeid med frivilligheten	5
2.6 Samarbeid med næringslivet.....	6
3. Organisering og finansiering.....	6
3.1 Plan for bosetting i perioden 2016-2019	6
3.2 Finansiering	6
3.3 Organisering og samarbeid	7
4. Perspektiver og kulturforståelse	7
4.1 Helhetstenkning	7
4.2 Ressursperspektiv.....	7
4.3 Kompetansebygging og kvalitet	7
4.4 Inkludering i lokalsamfunnet – nye Raumaværingar	8
5. Kulturulikheter, språk og helse.....	8
6. Mer om introduksjonsprogrammet	8
6.1 Introduksjonsprogrammets lovfestede innhold.....	8
6.2 Norskopplæring	9
6.3 Med vekt på arbeidsrettet norskopplæring	9
7. Strategier i arbeidet med bosetting og integrering.....	9
7.1 Felles strategier:	9
8. Dialog og kommunikasjon	10
9. Samarbeidsområder, kvalitet og samspill	10
9.1 Bolig.....	10
9.2 Helse	10
9.3 Barnehage.....	10

9.4	Skole	11
9.5	Kultur, frivillige lag/organisasjoner	11
9.6	NAV	11
9.7	Tolketjenester.....	11
10.	Resultatoppgnåelse, evaluering og videreutvikling	12
10.1	Kommunens mål for bosetting og integrering	12
10.2	Tiltak og finansiering	13
10.2.1	Introduksjonsprogram og oppfølging av familier styrkes	13
10.2.2	Styrking av barns sosialisering og språkutvikling	14

1. Hensikten med planen og forholdet til kommunens planverk

Planen skal i tillegg til å vise retning, også være et styringsverktøy for alle som arbeider med å bosette, integrere og inkludere flyktninger i kommunen.

I denne reviderte utgaven av planen poengteres de forhold som vi mener er vesentlige for å kunne lykkes med god integrering.

Arbeidet med å lykkes med integrering av flyktninger har stor samfunnsøkonomisk betydning. Det er et kommunalt ansvar som krever tverrfaglig tilnærming, samarbeid og handling, og forutsetter en felles forståelse i samarbeid med lokalsamfunnet for øvrig.

2. Lovgrunnlag og målsettinger

2.1 Introduksjonsloven

Introduksjonsloven regulerer nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet med loven er styrke deres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet. Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for nyankommet utlending mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering og som av utlendingsmyndigheten har fått opphold etter § 2 i loven og etter avtale med kommunen er bosatt her.

<http://imdi.no/no/Introduksjonsordningen/introduksjonsprogram/hvem-omfattes/>

Kommunen skal sørge for introduksjonsprogram til *nyankomne innvandrere* som er bosatt i kommunen i samarbeid med IMDI (Integrerings- og mangfolds direktoratet).

Introduksjonsordningen omfatter personer som i dokumentet vil omtales som *flyktninger*. Det vil si en person som enten har fått asyl eller opphold på humanitært grunnlag eller midlertidig beskyttelse, enten personen har kommet som asylsøker, overføringsflyktning eller gjennom familiegjenforening.

Introduksjonsprogrammet tilrettelegges for personer som har behov for grunnleggende kvalifisering. Introduksjonsprogrammet tar sikte på å gi grunnleggende ferdigheter i norsk, gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv og forberede for deltakelse i yrkeslivet. Programmet skal være helårig, på full tid og over to år. Ved særlige tilfeller, for eksempel ved analfabetisme, kan programmet forlenges til å vare i 3 år.

2.2 Nasjonale mål

Nasjonale mål for integrering er at alle som bor i Norge skal delta i samfunnet og ha like muligheter, og at nyankomne flyktninger og andre blir i stand til å bidra og delta i samfunnet. I mars 2018 var det registrert 916 625 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. Stortingsmelding 49 (2003-2004) *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse* la grunnlaget for introduksjonsloven og derigjennom lovgrunnlaget for bosettingsarbeidet de siste ti årene. I tillegg til integrering, er mangfold og deltagelse sentrale temaer i meldingen. Målet er å gi alle borgere, uavhengig av bakgrunn, religion eller opprinnelse, like muligheter. Det skal ikke utvikle seg store sosiale økonomiske forskjeller som følger av etniske skillelinjer.

2.3 Samfunnsdelen av kommuneplan 2014 – 2025

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i desember 2013. Kommuneplanen er Raumas overordnede plan – og styringsdokument for en ønsket samfunnsutvikling og hvordan vi skal møte utfordringene i et langsiktig perspektiv. Uttalte mål for perioden er 400 nye innbyggere, 300 nye arbeidsplasser, 200 nye boliger og 100 millioner til samfunnsutvikling de neste 10 årene.

Både for tilbakeflyttere, norske tilflyttere og utenlandske innvandrere må Rauma framstå som attraktivt, gode jobb- og boligtilbud – og vennlig og imøtekommende.

Rauma kommune – vi skal bli verdens beste kommune for naturglade mennesker. Visjonen er inkluderende for alle som bor eller besøker Rauma

Visjonen forplikter oss i forhold til å ta vare på naturen og være et bærekraftig samfunn. Våre verdier er ekte, samarbeidsvillig og raus

2.4 Raumamodellen

Gjennom samarbeid på tvers er målet å få flyktninger til å bli Raumaværing.

Stedstilhørighet, kulturforståelse, samhandling og samvær med Raumas innbyggere er viktige elementer for god resultatoppnåelse. Raumamodellen er et samarbeidsprosjekt med aktører i frivilligheten og i det lokale næringsliv. Målet er å kvalifisere flyktninger til primært å jobbe i Rauma og bidra til å dekke kommunens behov for arbeidskraft.

2.5 Samarbeid med frivilligheten

Rauma kommune har en stor frivillig sektor og variert tilbud av fritidsaktiviteter. Det finnes et høyt antall frivillige organisasjoner, frivilligsentral og mange ildsjeler. I samarbeid med frivilligheten kan gode modeller for inkludering og aktivisering av alle realiseres og utvikles. Det er etablert et godt samarbeid med flere frivillige lag og foreninger. Røde Kors har månedlig trefftid og flyktningeguiden, fotballgruppa i Isfjorden og Åndalsnes engasjerer flere menn, Grytten Bygdekvinnelag og sanitetsforeningen har inkludert kvinnene i sine aktiviteter. Barna engasjeres i allidrett og fotball. Mange frivillige stiller opp som støttespillere i norskopplæringen og som sjåførere til ulike aktiviteter. Rekruttering av frivillige og samarbeid med flere aktører i kulturliv og frivillige organisasjoner er en kontinuerlig prosess.

2.6 Samarbeid med næringslivet

Målsettingen er å jobbe i samarbeid med det lokale næringsliv og kommunen for å dekke et lokalt behov for arbeidskraft. Kvalifisering av flyktninger skjer på skolen og i språk- og arbeidspraksis. Mange har bidratt positivt med å ta inn kandidater i arbeidstrening. Målet er å tilby en viss variasjon av arbeidspraksisplasser, etablere ordninger med tettere oppfølging og opplæring på arbeidsplassen gjennom mentoravtaler og sikre god oppfølging av praksisbedriftene.

3. Organisering og finansiering

3.1 Plan for bosetting i perioden 2016-2019

2016	25 flyktninger
2017	20 flyktninger
2018	14 flyktninger
2019	18 flyktninger

Det er bosatt 48 personer fra Eritrea, Syria og Irak inkludert familieforening og barn født etter bosetting i kommunen. Av de 48 bosatte er det 8 familier med til sammen 30 personer. Så langt er flyktingene bosatt på Åndalsnes da tilgangen på boliger har vært god.

3.2 Finansiering

Flyktinge- og inkluderingsarbeidet er finansiert gjennom statlige integreringstilskudd. For å kunne møte uforutsette fremtidige behov for integreringstiltak vil udisponerte midler bli avsatt på fond. Dersom fondet bygges opp over år bør det utarbeides en disposisjonsplan for fondet. Disposisjonsplanen bør knyttes opp til tiltak som tjener best mulig integrering på sikt. Etter 2 år med bosetting har Rauma et disposisjonsfond på kr 6.075.090 pr 01.01.18.

Bosettings år	Satser for 2018
År 1	237 000
År 2	239 000
År 3	171 000
År 4	85 500
År 5	71 600

Satsene for fremgår av tabellen er for enslige voksne. Satsen for barn under 18 år og voksne År 1 er 187 000. Integreringstilskuddet gis for fem år, og satsene fastsettes i statsbudsjettet. Det finnes andre statlige tilskudd for barn i barnehage, eldre og funksjonshemmede.

3.3 Organisering og samarbeid

Ansvar for arbeidet med bosetting og integrering er organisert under Flyktingetjenesten i tjenesteområde for Helse og Velferd. Tjenesten har ansvar for koordinering, planlegging og utvikling av bosettings- og integreringsarbeidet. Tjenesten har flyktingekoordinator og miljøarbeider/veileder. Astero A/S har ansvar for introduksjonsprogram og individuell oppfølging av voksne på vegne av kommunen. Voksenopplæringa har ansvar for norskopplæring og grunnskoleundervisning. Ressursbehov i bosettings- og integreringsarbeidet avhenger av hvor mange som bosettes og hvilke behov de har. Mange av flyktingene som har kommet har liten, eller ingen skolebakgrunn. Det tilsier mer ressurser i skolen for å sikre god opplæring for de voksne. Det er til sammen 18 barn under 10 år. I 2018 vil det bosettes flere barn. Barnehagene, helsestasjon og Åndalsnes barneskole ser behov for tettere oppfølging for å sikre god språkutvikling og sosialisering. Mange personer med hjelpebehov krever veiledning og oppfølging i forhold til helsetjenester, kunnskap om samfunn og system, bolig og det å bli integrert i lokalsamfunnet. Flyktingetjenesten ser behov for å øke ressursene for å få til raskere og bedre integrering.

4. Perspektiver og kulturforståelse

4.1 Helhetstenkning

Det legges til grunn at vi skal se hele mennesket og tenke helhetlig i forhold til ulike behov den enkelte har. Kommunens tjenestetilbud skal møte mennesker i ulike livssituasjoner og faser og legge til grunn det enkelte individs behov.

4.2 Ressursperspektiv

Tjenesten har fokus på enkeltmenneskets ressurser. I størst mulig grad må norskopplæring, arbeidspraksis og kursing i arbeidslivet skje ut fra den enkeltes forutsetninger og behov. God kartlegging og aktiv brukerinvolvering er viktig i arbeidet med kvalifisering til et yrkesaktivt liv, trygghet og trivsel og en meningsfylt fritid. Det tas utgangspunkt i den enkeltes evne til å klare seg selv, kvalifikasjoner og erfaring som de har med seg. Hver enkelt skal bruke sine evner til beste for seg selv og fellesskapet.

4.3 Kompetansebygging og kvalitet

Det må være bred kompetanse og erfaring fra ulike felt i bosetting og integreringsarbeidet. Det krever kompetanse og erfaring innenfor målrettet arbeidskvalifisering, utdanning, helse, botrening og boligsosialt arbeid og flerkulturell forståelse. God og riktig oppfølging i alle faser i bosetting- og integreringsarbeidet med kompetente personalressurser er nødvendig for å bidra til at flyktinger opplever mestring i et nytt samfunn.

4.4 Inkludering i lokalsamfunnet – nye Raumaværingar

Det er et mål for kommunen at alle nye innbyggere skal føle tilhørighet og delta i samfunnet. Tre faktorer er spesielt viktig:

- Språk
- Arbeidskvalifisering
- Sosial kompetanse

Samarbeid med andre utenfor kommuneorganisasjonen er en nødvendig forutsetning for å lykkes i integreringsarbeidet. Godt samarbeid med frivillige lag og foreninger er en nøkkel inn i lokalsamfunnet. En aktiv fritid er positiv for nettverksbygging, språktrening og forståelse av norsk kultur og levesett. Målet er at flyktningene skal trives her, føle tilhørighet og være en medspiller i utviklingen av Raumasamfunnet.

5. Kulturulikheter, språk og helse

Kommunen har et ansvar for å ivareta nyankomne flyktninger og gi dem en trygg tilværelse. Med et godt opplæringsprogram og god egenmotivasjon kan resultatet bli bra. Store kulturforskjeller og helsemessige utfordringer er faktorer som påvirker prosessen med å integrere seg. Tverrfaglig samarbeid i kommunen og god intern samordning vil gi brukertilpassa tjenester. Kunnskap og kompetanse om de kulturene de kommer fra er viktig for å bygge gode relasjoner og kommunisere på en god måte. I 2017 fikk mange delta i et prosjekt for å bedre kommunikasjon med mennesker fra andre kulturer. Metoden Tjenestedesign ble brukt og støttet av KS. Resultatet førte til endringer i utformingen av noen tjenestetilbud og til etablering av butikkkafeen Bazar. Vi ser fortsatt behov for mer kompetanse innen feltet.

6. Mer om introduksjonsprogrammet

6.1 Introduksjonsprogrammets lovfestede innhold

Etter introduksjonslovens § 4 skal introduksjonsprogrammet inneholde norskopplæring, samfunnskunnskap og tiltak som forbereder til videre opplæring eller forberede til yrkeslivet. Hovedformålet med introduksjonsloven er å legge til rette for at deltakerne kommer seg raskt i arbeid eller utdanning.

Deltakere i introduksjonsprogrammet får tildelt en programrådgiver, som skal være et bindeledd mellom deltaker, flyktningetjenesten, Astero, NAV og eventuelle andre instanser som er del av vedkommende sitt introduksjonsprogram. Programrådgiver er også ansvarlig for å lage en individuell plan i basert på et realistisk arbeids, eller yrkesløp i samarbeid med deltakeren.

Det utbetales introduksjonsstønad for deltakelse i programmet. Stønaden skal ikke reduseres i de tilfeller der deltakeren har annen lønnsinntekt utenfor programtid. Stønaden er på årsbasis tilsvarende to ganger folketrygdens grunnbeløp og deltakerne under 25 år mottar 2/3 stønad. Ved ugyldig fravær fra programmet trekkes deltakeren i stønaden.

6.2 Norskopplæring

Norskopplæring utføres av Rauma Voksenopplæring. De har krav på 600 timer norskundervisning i introduksjonsprogrammet. For å kunne nyttiggjøre seg opplæring kreves tilrettelegging med flere klasser. Det er også flere som trenger morsmålsstøtte i begynnelsen. For alle deltakerne i introduksjonsprogrammet inngår 50 timer samfunnsfag på et språk deltakerne forstår. For å kunne søke norsk statsborgerskap må prøven i samfunnskunnskap være bestått.

Introduksjonsprogrammet skal også inneholde opplæring om offentlige tjenester, lover og regler, informasjon om stedet, og hvilke tilbud som finnes. Innhold i introduksjonsprogrammet er beskrevet i eget dokument "Gjennomføring av introduksjonsprogram flyktninger Rauma kommune 2016-2018".

For mange deltakere i introduksjonsprogrammet er språkpraksis en viktig del av norskopplæringen. Språkpraksis er hovedsakelig språktrening ved at man jobber i en bedrift, for eksempel i en butikk, eller et sykehjem. Språkpraksis vil i de fleste tilfeller bli kombinert med vanlig norskundervisning, slik at man i perioder er 2 dager i språkpraksis og 3 dager på skolen pr uke.

6.3 Med vekt på arbeidsrettet norskopplæring

Mange av flyktingene har lite, eller ingen utdanning fra hjemlandet. Norskopplæringen, og undervisningen må tilpasses for å gi mest mulig praktisk mestring av språket, og mulighet for å fungere i arbeid.

Fokus på elevenes kompetanse fra eget hjemland er vesentlig, i tillegg til fokus på kodene i norsk arbeidsliv, som viktigheten av tidsbegrepet i Norge, viktigheten av å være presis og fleksibel, hvordan ta initiativ på arbeidsplassen og hvordan omgås kollegaer.

Erfaringer fra andre tilsier at disse kodene har større betydning for å være i arbeid enn norskkunnskapen alene. Man kan kompensere for manglende norskkunnskaper med å mestre uskrevne koder i arbeidslivet og å jobbe hardt. Realistiske krav med fokus på mestring gir bedre resultater. Astero A/S har lang erfaring med arbeidstrening og tilrettelegging for å få mennesker ut i arbeid. Samarbeid med lokale bedrifter og kommunale virksomheter om praksis og opplæring i bedrift er et viktig element i kvalifisering av flyktninger til arbeidslivet.

7. Strategier i arbeidet med bosetting og integrering

I et folkehelseperspektiv er en trygg bosituasjon, arbeidstilknytning og stabilitet i familieforhold viktig for å sikre god fysisk og psykisk helse. Boligsituasjon er kommunens ansvar de første årene etter bosetting. Flyktingetjenesten tildeler bolig og Rauma Boliger står som utleier av kommunale og fremleide private boliger. Alle er bosatt sentralt på Åndalsnes. På sikt vil det å leie selv, eller kjøpe bolig bli aktuelt for noen. Det finnes mulighet for finansiering gjennom Husbankens startlånsordning.

7.1 Felles strategier:

- Informasjon og opplæring skal utformes slik at nybosatte flyktninger blir i stand til å nyttiggjøre seg kommunens allmenne tilbud.

- Tjenestetilbudet skal vektlegge helhetlig tenkning, familieorientering og fokus på enkeltindividets ressurser
- Tjenestetilbudet må kvalitetssikres og utføres av kompetente medarbeidere
- Den enkeltes tjenestetilbyder er ansvarlig for å informere om taushetsplikt og regler om personvern.
- Tjenester og tiltakets effekt evalueres
- Tverrfaglig samarbeid der det er nødvendig. Personvern hensyn ivaretas og samtykkeerklæring må foreligge.
- Tidlig innsats og forebygging skal være førende prinsipper i arbeidet med barn og voksne.

8. Dialog og kommunikasjon

Det er utarbeidet retningslinjer for kommunikasjon- og informasjonsdeling i en egen kommunikasjonsstrategi. Den dekker intern og ekstern kommunikasjon i arbeidet om integrering av flyktninger.

Det er gitt opplæring i bruk av metoder for å bedre kommunikasjon med flyktninger. Opplæringen ble gjennomført i et eget prosjekt i 2017 med deltakere på tvers i organisasjonen og til andre aktuelle samarbeidsparter. Metoden tjenstedesign ivaretar aktiv brukerinvolvering og medvirkning. Forenkling og tydelighet i kommunikasjon gir økt forståelse. Bruk av enkelt språk og visualisering er gode virkemiddel. Målet er å utvikle bedre kommunikasjon og bygge gode relasjoner mellom hjelper og mottaker.

9. Samarbeidsområder, kvalitet og samspill

9.1 Bolig

Det er etablert et samarbeid med Rauma Boliger AS, brannvesenet og andre aktuelle innenfor det boligsosiale området.

9.2 Helse

Bosatte flyktninger har krav på helsehjelp på lik linje med øvrige innbyggere i kommunen. De kan ha fysiske og psykiske vansker som følge av traumer de har opplevd som flyktning. Det er opprettet et flyktningehelsesteam bestående av kommunelege, psykolog, leder for helsestasjon, familieveileder og leder og veileder i flyktningetjenesten. Avdeling for psykisk helse og mestring tilbyr veiledning en gang i måneden til ansatte.

9.3 Barnehage

Barn i førskolealder som flytter til kommunen blir meldt inn i til barnehagesjefen når flyktningetjenesten mottar melding om nyankomne flyktningfamilier med barn. Gjennom barnehagen lærer barn raskt normer og uskrevne koder i den norske kulturen. Barnehagen er viktig i nettverksbyggingen for både barn og voksne. Foreldre med små barn er avhengig av barnehageplass for å kunne delta i introduksjonsprogrammet og kommunen har plikt til å legge forholdene til rette slik at foreldrene har mulighet til å oppfylle sin plikt til å delta i

programmet. Et samarbeidsforum mellom helsestasjon, barnehagene Tryggheim og Myra, og flyktingetjenesten har faste møter en gang i måneden. Det er behov for tettere oppfølging av barna for å styrke språk og sosialisering. Samarbeid mellom barnehageansatte og foreldrene er et viktig område for å skape felles forståelse og tillit. Erfaringer viser at det kreves gjennomgang og forbedring av samspill. Aktiv medvirkning fra foreldrene i utarbeidelse av et godt informasjons- og kommunikasjonssystem er under planlegging.

9.4 Skole

Barn i skolepliktig alder som flytter til kommunen blir meldt inn i skolen når flyktingetjenesten mottar melding om nyankomne flyktingfamilier med barn. Flyktingetjenesten etablerer den første kontakten med skolen, og deler relevant informasjon.

Erfaringer viser behov for tidlig og tettere innsats for fremmedspråklige barn. Det er behov for mer intensivt norskopplæring og morsmålsstøtte.

Det er etablert et fast samarbeidsmøte med Åndalsnes barneskole. Ved behov kan samarbeid skje utenom fast møtetid.

9.5 Kultur, frivillige lag/organisasjoner

Deltakelse på fritidsaktiviteter er avgjørende for å bygge nettverk. Flyktingetjenesten gir informasjon og tilrettelegger for deltakelse på ulike fritidsaktiviteter. Tilskuddsportalen er en viktig informasjonsportal for aktuelle tilskuddsordninger til integreringsprosjekt som frivillige lag og foreninger kan benytte.

Det er viktig å legge til rette for deltagelse i eksisterende organisasjoner og foreninger.

Organisasjonene er nettverksbyggere, kontaktskapere og formidler våre verdier. Det vil bli arbeidet aktivt med å utvikle samarbeid med frivillige organisasjoner som en viktig del av integreringsarbeidet.

9.6 NAV

Samarbeidet og ansvarsfordelingen mellom tjenestene er regulert i introduksjonsloven. I tillegg er det egen samarbeidsavtale mellom Flyktingetjenesten og NAV Rauma. Det regulerer hvordan flyktingetjenesten og NAV skal samarbeide for å bistå flyktinger inn i arbeidslivet. For å hjelpe de raskest mulig ut i arbeid kan NAV benytte alle sine virkemiddel. Overgangen fra introduksjonsprogram til videre kvalifisering gjennom NAV skal ivaretas gjennom samarbeidet.

9.7 Tolketjenester

Flyktingetjenesten har avtale med Hero Tolketjenester. Det er den offentlige part i en samtale som har ansvar for å bestille tolk. Flyktingetjenesten dekker alle muntlige tolkeoppdrag for andre kommunale tjenester ved tolking for flyktinger. Skriftlig oversettelse dekkes av den tjeneste som står for bestilling. Det er også mulig å bruke lokale tilstedeværende tolker. Avtale med lokale tolker skal skje i samarbeid med flyktingetjenesten.

10. Resultatoppnåelse, evaluering og videreutvikling

Rauma kommune hadde tre styringsmål for bosettings- og integreringsarbeidet. Målet om at 90 % skal være i arbeid et år etter at introduksjonsprogrammet er avsluttet kan være vanskelig å nå. Hovedsakelig fordi at en stor andel har begrenset utdanning og ikke fullført grunnskole. Noen har ikke skolegang fra hjemlandet. Norskopplæringen tar lengre tid og utfordrer oss i formidling av flyktninger til arbeidslivet. Introduksjonsloven åpner opp for utvidelse av introduksjonsprogrammet. Bedre norskkunnskaper i et forlenget program øker sannsynligheten for å få arbeid. Målet justeres til 70 % som er litt høyere enn landsgjennomsnittet, som i desember 2017 var på 61%.

Flyktingetjenesten har i samarbeid med andre instanser evaluert tilbudet og ser behov for endringer på noen områder. Brukerinvolvering og tilbakemeldinger fra flyktninger er viktig i forbedringsarbeidet.

Tiltak for å nå målene er resultat av evalueringsprosessen. De tiltak som nevnes under gjelder områder som tydelig peker seg ut. Det er endringer av introduksjonsprogrammets innhold og gjennomføring, generell veiledning, styrking av språk/sosialisering av barn og samarbeid med foreldre, styrking av kompetanse innen helse, og styrke mulighetsrommet for arbeid i Rauma.

Rauma kommune fokuserer kontinuerlig på utvikling av alle tjenester, i tråd med overordnede satsingsområder, styringsmål og strategier. Videreutvikling av tjenester er en kontinuerlig prosess.

10.1 *Kommunens mål for bosetting og integrering*

1. Flyktingene ønskes som innbyggere i Rauma.
2. 70 % av voksne flyktninger som har rett og plikt til introduksjonsprogram skal være i arbeid eller utdanning ved utløpet av introduksjonsprogrammet.
3. Kommunen skal gjennomføre bosetting og integrering med de økonomiske midlene som stilles til disposisjon fra statens side.

Kort- og langsiktige målepunkter for det arbeidet som blir gjort skal gjøre det mulig å vurdere utviklingen og behov for tilpasninger underveis i oppfølgingsperioden for å nå målet om å få brukt sine ressurser, bli selvstendige og oppleve å være inkludert for den enkelte.

Kortsiktige mål (0 – 1 år):

- Norskopplæring og språkpraksis (introduksjonsprogrammet) er kommet i gang.

- Barn og ungdom i grunnskolealder får ordinært skoletilbud.
- Barn og ungdom i grunnskolealder har fritidstilbud.
- Det er etablert helsetilbud for dem som har spesielle behov.
- Flyktingene har tilstrekkelig norskkunnskaper til å klare hverdags situasjoner.
- Barn under skolepliktig alder har barnehageplass.

Langsiktige mål (2 – 3 år):

- Flyktingene har et tilpasset introduksjonsprogram ut fra den enkeltes forutsetninger
- Flyktingene er i deltidsarbeid, eller i utdanning. 70 % er i jobb eller utdanning ved endt introduksjonsprogram
- Flyktingene har tilstrekkelig norskkunnskaper til å gjøre seg forstått i det norske samfunnet.
- Barn og unge deltar i fritidsaktiviteter på linje med andre.
- Voksne har fritidstilbud og er tilknyttet en, eller flere frivillige organisasjoner.

Langsiktige mål (5 år):

- Flyktingene bor i egen bolig.
- Flyktingene er på alle vesentlige områder selvhjulpne.
- Flyktingene er ressurspersoner for nyankomne flyktinger

10.2 Tiltak og finansiering

10.2.1 Introduksjonsprogram og oppfølging av familier styrkes

Tiltak som finansieres av disposisjonsfond:

- Introduksjonsprogrammet i Rauma skal være et godt tilbud som fører frem til utdanning og arbeid. Programmet skal ha god norskundervisning på riktig nivå og individuelt tilpasset oppfølging av den enkelte deltaker. Kommunen tilbyr 2-årig grunnskole til halvparten av deltakerne. Ressursene til norskundervisning og individuell oppfølging økes. Tiltak finansieres ved bruk av kr 0,5 mill i 2018 og 1,5 mill i 2019.
- Teoretisk og praktisk innføring i butikkdrift gir grunnlag for etablering av egen virksomhet på sikt. I nært samarbeid med flyktinger etablerer flyktingetjensten skredderverksted, gjenbruk av klær og salg av håndverksprodukter fra lokale småskalaprodusenter i Åndalsnes sentrum. I første omgang en popup-etablering fra mai til ut august 2018. Etableringen er støttet med kr 108.000,- fra Kraftfondet. Muligheten for videre drift vurderes ut fra lønnsomhet i sommer, og mulighet for samarbeid i et nytt kommunalt arbeids- og aktivitetssenter. Tiltaket finansieres ved bruk av fondsmidler med inntil kr 0,4 mill i 2018.
- Etablere samarbeid med Rauma Videregående skole om to utdanningstilbud/delkompetanse innen kokk og restaurant i 2018/2019 og helsefagarbeider i 2019/2020. Tiltak finansieres ved bruk av fondsmidler kr 0,5 mill for skoleåret 2018/2019, 0,5 mill for skoleåret 2019/2020.

- Flyktningetjenesten er sårbar med kun en miljøarbeider i tillegg til koordinator. God oppfølging og målretta tiltak for å øke forståelse og mestring av dagligliv forutsetter mer ressurser. Det innebærer styrking av miljøarbeiderressurs med min 50 % midlertidig stilling fra 1. august 2018. Tiltak finansieres ved bruk av fondsmidler med kr 0,2 mill, 0,35 mill i 2019.

10.2.2 Styrking av barns sosialisering og språkutvikling

Barnehage

- Myra og Tryggheim barnehage har mange barn med fluktbakgrunn. Det er behov for målrettet arbeid og sikre best mulig norskkunnskap før skolestart. Samarbeid med foreldre styrkes gjennom aktiv brukerinvolvering og god kommunikasjon. Det ansettes en pedagog med spesialkompetanse i 100 % stilling fordelt på de to barnehagene. Stillingen er utlyst som engasjementstilling for et år av gangen. Tiltaket finansieres ved bruk av fondsmidler og vil utgjøre 0,7 mill pr år, 0,35 mill i 2018 og 0,7 mill i 2019.

- Sum tiltak 2018: 1,95 mill
- Sum tiltak 2019: 2,7 mill

Rest disposisjonsfond: 1,45 mill

Dekkes innenfor eksisterende ramme og eventuelle eksterne tilskudd:

Barneskole

- Åndalsnes barneskole har 3 barn med fluktbakgrunn, høsten 2018 kommer 5 barn til og mulig flere dersom det bosettes barn i skolealder i 2018. Det viser seg å være nødvendig med mer særskilt norskopplæring og morsmålsundervisning i løpet av de første skoleår. Skolen melder behov til flyktningetjenesten. Morsmålsundervisning og andre støttetiltak kan dekkes av integreringstilskuddet over budsjett.

Helsestasjon

- Totalt er 18 barn med fluktbakgrunn bosatt i Rauma de siste to år. Kartlegging, veiledning og oppfølging av helsestasjon styrkes med 50 % engasjementstilling. Det er søkt midler i Bufdir, men finansiering er sikret av integreringstilskudd og budsjettet.

Kilder:

- Tilskudd til kommunene i forbindelse med mottak, bosetting og integrering av flyktninger i 2018